

TÜRKÇE

Noktalama İşaretleri

Bu konu özeti ile

Noktalama işaretlerini kavrayacak,

Noktalama kurallarına uyacak,

Noktalama işaretlerini işlevlerine uygun olarak kullanacağız.

Duygu ve düşünceleri daha açık ifade etmek, cümlelerin yapısını ve duraklama noktalarını belirlemek, okumayı ve anlamayı kolaylaştırmak, sözün vurgu ve ton gibi özelliklerini belirtmek üzere noktalama işaretleri kullanılır.

NOKTA (.):

1. Cümlelerin sonuna konur.

Örnek: Türk Dil Kurumu, 1932 yılında kurulmuştur.

2. Bazı kısaltmaların sonuna konur.

Örnek: Alb. (albay)

Dr. (doktor)

Yrd. Doç. (yardımcı doçent) Prof.(profesör)

Alm. (Almanca)

3. Sayılardan sonra sıra bildirmek için konur.

Örnek:

3. (üçüncü)

15. (on beşinci)

II. Mehmet

2. Cadde

4. Levent

4. Arka arkaya sıralandıkları için virgülle veya çizgiyle ayrılan rakamlardan yalnızca sonuncu rakamdan sonra nokta konur.

Örnek:

3, 4 ve 7. maddeler

XII – XIV. yüzyıllar arasında

5. Bir yazının maddelerini gösteren rakam veya harflerden sonra konur.

Örnek:

I. 1. A. a.

II. 2. B. b.

6. Tarihlerin yazılışında gün, ay ve yılı gösteren sayıları birbirinden ayırmak için konur.

Örnek: 29.5.1453, 29.X.1923

NOT: Tarihlerde ay adları yazıyla da yazılabilir. Bu durumda ay adlarından önce ve sonra nokta kullanılmaz.

Örnek: 29 Mayıs 1453, 29 Ekim 1923

7. Saat ve dakika gösteren sayıları birbirinden ayırmak için konur.

Örnek:

Uçak 09.15'te kalkacaktı.

Toplantı 13.00'te başladı.

8. Kitap, dergi vb.nin künyelerinin sonuna konur.

Örnek:

Agâh Sırrı Levend, Türk Dilinde Gelişme ve Sadeleşme Evreleri, TDK Yayınları, Ankara, 1960.

9. Dört ve dörtten çok rakamlı sayılar sondan sayılmak üzere üçlü gruplara ayrılarak yazılır ve araya nokta konur.

Örnek:

1.000

326.197

49.750.812

10. Genel ağ adreslerinde kullanılır.

Örnek:

<http://tdk.org.tr>

11. Matematikte çarpma işareti yerine kullanılır.

Örnek:

4.5=20

VİRGÜL (,):

1. Birbiri ardınca sıralanan eş görevli kelime ve kelime gruplarının arasına konur.

Örnek:

Fırtınadan, soğuktan, karanlıktan ve biraz da korkudan sonra bu odada olmak iyi geldi.

Sessiz dereler, solgun ağaçlar, sarı güller
Dillenmiş ağızlarda tutuk dilli gönüller
(Faruk Nafiz Çamlıbel)

2. Sıralı cümleleri birbirinden ayırmak için konur.

Örnek:

Umduk, bekledik, düşündük.

3. Anlama güç kazandırmak için tekrarlanan kelimeler arasına konur.

Örnek:

Akşam, yine akşam, yine akşam,
Göllerde bu dem bir kamış olsam!
(Ahmet Haşim)

4. Uzun cümlelerde yüklemden uzak düşmüş olan özneyi belirtmek için konur.

Örnek:

Saniye Hanımefendi, merdivenlerde oğlunun ayak seslerini duyar duymaz, hasretlisini karşılamaya atılan bir genç kadın gibi koltuğundan fırlamış ve ona kapıyı kendi eliyle açmaya gelmişti.

5. Cümle içinde ara sözleri veya ara cümleleri ayırmak için ara sözlerin veya ara cümlelerin başına ve sonuna konur.

Örnek:

Zemin bu kadar koyu bir kırmızıya dönüşünce, bir an için de olsa, belirginliğini yitiriverdi sivilceleri.

Şimdi, efendiler, müsaade buyurursanız, size bir sual sorayım. (Atatürk)

6. Tırnak içinde olmayan alıntı cümlelerinden sonra konur.

Örnek:

Adana'ya yarın gideceğim, dedi.

7. Konuşma çizgisinden sonraki alıntı cümlesinin bitimine konur.

Örnek:

– Bu akşam Datça'ya gidiyor musunuz, diye sordu.

8. Edebî eserlerde konuşma bölümünden önceki ifadenin sonuna konur.

Örnek:

Bahçe kapısını açtı. Sermet Bey'e,
– Bu anahtar köşkü de açar, dedi.

9. Kendisinden sonraki cümleye bağlı olarak ret, kabul ve teşvik bildiren *hayır, yok, evet, peki, pekâlâ, tamam, olur, hayhay, baş üstüne, öyle, haydi, elbette* gibi kelimelerden sonra konur.

Örnek:

Peki, gideriz.
Olur, ben de size katılıyorum.
Hayhay, memnun oluruz.

10. Bir kelimenin kendisinden sonra gelen kelime veya kelime gruplarıyla yapı ve anlam bakımından bağlantısı olmadığını göstermek ve anlam karışıklığını önlemek için kullanılır.

Örnek:

Genç, polisle konuşuyordu.

11. Hitap için kullanılan kelimelerden sonra konur:

Örnek:

Sayın Başkan,
Değerli Arkadaşım,

12. Sayıların yazılışında kesirleri ayırmak için kullanılır:

Örnek:

38,6 (otuz sekiz tam, onda altı)
0,45 (sıfır tam, yüzde kırk beş)

13. Metin içinde art arda gelen zarf-fiil eki almış kelimelerden sonra konur.

Örnek:

Ancak yemekte bir karara varıp, arkadaşına dikkatli dikkatli bakarak konuştu.

Not: Metin içinde zarf-fiil eki almış kelimelerden sonra virgül konmaz.

Örnek:

Meydanlığa varmadan bir iki defa İsmail kendisini gördü mü diye kahveye baktı.

14. Özne olarak kullanıldıklarında *bu, şu, o* zamirlerinden sonra konur.

Örnek:

Bu, benim gibi yazarlar için hiç kolay olmaz.
O, eski defterleri çoktan kapatmış.

15. Kitap, dergi vb.nin künyelerinde yazar, eser, basımevi vb. maddelerden sonra konur.

Örnek:

Falih Rıfkı ATAY, *Tuna Kıyıları*, Remzi

Kitabevi, İstanbul, 1938.

Not: Yazarın soyadı önce yazılmışsa soyadından sonra da virgül konur.

Örnek:

ERGİN, Muharrem, *Dede Korkut Kitabı*, Ankara, 1958.

VİRGÜLÜN KULLANILMADIĞI YERLER

1. Metin içinde *ve*, *veya*, *yahut*, *ya ...* ya bağlaçlarından önce de sonra da virgül konmaz.

Örnek:

Oraya gidecekmiş ve onu görecekmış.

Bunu veya diğerini alabilirsin.

2. Tekrarlı bağlaçlardan önce ve sonra virgül konmaz.

Örnek:

Hem gider hem ağlar.

Ya bu deveyi gütmeli ya bu diyardan gitmeli.

Gerek nesirde gerek nazımda yeni bir söyleyişe ulaşılmıştır.

Siz ister inanın ister inanmayın, bir gün bile durmam.

3. Cümlede pekiştirme ve bağlama görevinde kullanılan *da/de* bağlacından sonra virgül konmaz.

Örnek:

Onu görünce ben de çok sevindim.

4. Metin içinde *-ınca/-ince* anlamıyla zarf-fiil görevinde kullanılan *mi/mi* edatından sonra virgül konmaz.

Örnek:

Öyle zekiler vardır, konuştular mı ağızlarından bal akıyor sanırsın.

5. Şart ekinden sonra virgül konmaz.

Örnek: Aklına yattıysa bunları alabilirsin.

Sen de bizimle gelersen seviniriz.

KISA ÇİZGİ (-)

1. Satıra sığmayan kelimeler bölünürken satır sonuna konur.

Örnek:

Soğuktan mı titriyordum, yoksa heyecandan, üzüntüden mi bilmem. Havuzun suyu bulanık. Kapının saatleri 12'yi geçmiş. Kanepelerde kimseler yok. Tramvay ne fena gıcırdadı! Tramvaydaki adam bir tanıdık mı idi acaba? Ne diye öyle dönüp dönüp baktı?

2. Cümle içinde ara sözleri veya ara cümleleri ayırmak için ara sözlerin veya ara cümlelerin başına ve sonuna konur.

Örnek:

Küçük bir sürü -dört inekle birkaç koyun- köye giren geniş yolun ağzında durmuştu.

3. Kelimelerin köklerini, gövdelerini ve eklerini birbirinden ayırmak için kullanılır.

Örnek: al-ış, dur-ak

4. Fiil kök ve gövdelerini göstermek için kullanılır.

Örnek: al-, dur-, gör-; başar-, kana-, okut-

5. İsim yapma eklerinin başına, fiil yapma eklerinin başına ve sonuna konur.

Örnek: -ak, -den, -ış, -lık; -ımsa-; -la-; -tır-

6. Heceleri göstermek için kullanılır.

Örnek: a-raş-tır-ma, bi-le-zik, du-ruş-ma

7. Arasında, ve, ile, ila, ...-den ...-e anlamlarını vermek için kelimeler veya sayılar arasında kullanılır.

Örnek: Aydın-İzmir yolu, Türk-Alman ilişkileri

09.30-10.30, Beşiktaş-Fenerbahçe karşılaşması

Not: Cümle içinde sayı adlarının yinelenmesinde araya kısa çizgi konmaz.

On on beş yıl. Üç beş kişi geldi.

8. Matematikte çıkarma işareti olarak kullanılır.

Örnek: 50-20=30

9. Sıfırdan küçük değerleri göstermek için kullanılır.

Örnek: -2 °C

NOKTALI VİRGÜL (;)

1. Cümle içinde virgüllerle ayrılmış tür veya takımları birbirinden ayırmak için konur:

Örnek: Erkek çocuklara Doğan, Tuğrul, Aslan, Orhan; kız çocuklara ise İnci, Çiçek, Gönül, Yonca adları verilir.

Türkiye, İngiltere, Azerbaycan; Ankara, Londra, Bakü.

2. Ögeleri arasında virgül bulunan sıralı cümleleri birbirinden ayırmak için konur:

Örnek: Sevinçten, heyecandan içim içime sığmıyor; bağırarak, kahkahalar atmak, ağlamak istiyorum.

At ölür, meydan kalır; yiğit ölür, şan kalır.
(Atasözü)

3. İki kiden fazla eş değer ögeler arasında virgül bulunan cümlelerde öznenin sonra noktalı virgül konabilir:

Yeni usul şiirimiz; zevksiz, köksüz, acemice görünüyordu. (Yahya Kemal Beyatlı)

İKİ NOKTA (:)

1. Kendisiyle ilgili örnek verilecek cümlelerin sonuna konur.

Millî Edebiyat akımının temsilcilerinden bir kısmını sıralayalım: Ömer Seyfettin, Halide Edip Adıvar, Ziya Gökalp...

2. Kendisiyle ilgili açıklama verilecek cümlelerin sonuna konur.

Bu kararın istinat ettiği en kuvvetli muhakeme ve mantık şu idi: Esas, Türk milletinin haysiyetli ve şerefli bir millet olarak yaşamasıdır. (Atatürk)

Kendimi takdim edeyim: Meclis kâtiplerindenim.

3. Ses bilgisinde uzun ünlüyü göstermek için kullanılır.

a:ile, ka:til, usu:le, i:cat.

4. Karşılıklı konuşmalarda, konuşan kişiyi belirten sözlerden sonra konur.

Bilge Kağan: Türklerim, işitin! Üstten gök çökmedikçe, alttan yer delinmedikçe ülkenizi, törenizi kim bozabilir sizin?

Koro: Göğe erer başımız başınla senin!

5. Edebî eserlerde konuşma bölümünden önceki ifadenin sonuna konur.

— Buğdayla arpadan başka ne biter bu topraklarda?

Ziraatçı sayar:

— Yulaf, pancar, zerzevat, tütün...

6. Genel ağ adreslerinde kullanılır. <http://tdk.org.tr>

7. Matematikte bölme işareti olarak kullanılır. $56:8=7$

ÜÇ NOKTA (...)

1. Anlatım olarak tamamlanmamış cümlelerin sonuna konur.

Ne çare ki çirkinliği hemencecik ve herkes tarafından görülüyordu da bu yanı...

2. Kaba sayıldığı için veya bir başka sebepten dolayı açık yazılmak istenmeyen kelime ve bölümlerin yerine konur.

Arabacı A...’a yaklaştığını söylüyor, ikide bir fırsat bularak arabanın içine doğru başını çeviriyordu.

3. Alıntılarda başta, ortada ve sonda alınmayan kelime veya bölümlerin yerine konur.

... derken şehrin öte başından boğuk boğuk sesler gelmeye başladı...

4. Sözün bir yerde kesilerek geri kalan bölümün okuyucunun hayal dünyasına bırakıldığını göstermek veya ifadeye güç katmak için konur.

Sana uğurlar olsun... Ayrılıyor yolumuz!

5. Ünlem ve seslenmelerde anlatımı pekiştirmek için konur.

Gölgeler yaklaştılar. Bir adım kalınca onu kıyafetinden tanıdılar:

— Koca Ali... Koca Ali, be!..

Not: Ünlem ve soru işaretinden sonra üç nokta yerine iki nokta konulması yeterlidir.

Gök ekini biçer gibi!.. Başaklar daha dolmadan.

6. Karşılıklı konuşmalarda, yeterli olmayan, eksik bırakılan cümlelerde kullanılır.

— Kimsin?

— Ali...

— Hangi Ali?

— ...

— Sen misin, Ali usta?

Not: Üç nokta yerine iki veya daha çok nokta kullanılmaz.

KESME İŞARETİ (')

1. Özel adlara getirilen iyelik, durum ve bildirme ekleri kesme işaretiyle ayrılır.

Kurtuluş Savaşı'nı, Atatürk'ün, Eski Çağ'ın, Yükselme Dönemi'nin, Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı'na

Not: Yer bildiren özel isimlerde kısaltmalı söyleyiş söz konusu olduğu zaman ekten önce kesme işareti kullanılır. Hisar'dan, Boğaz'dan

Not: Belli bir kanun, tüzük, yönetmelik kastedildiğinde büyük harfle yazılan kanun, tüzük, yönetmelik sözlerinin ek alması durumunda kesme işareti kullanılır. Bu Kanun'un 17. maddesinin c bendi... Adı geçen Yönetmelik'in 2'nci maddesine göre...

Not: Özel adlar için yay ayraç içinde bir açıklama yapıldığında kesme işareti yay ayraçtan önce kullanılır. Yunus Emre'nin (1240?-1320), Yakup

Kadri'nin (Karaosmanoğlu)

Ek getirildiğinde Avrupa Birliği kesme işareti ile kullanılır. Avrupa Birliği'ne üye ülkeler...

Not: Sonunda 3. teklik kişi iyelik eki olan özel ada, bu ek dışında başka bir iyelik eki getirildiğinde kesme işareti konmaz. Boğaz Köprümüzün güzelliği, Amik Ovasının bitki örtüsü

Not: *Başbakanlık, Rektörlük* vb. sözler ünlüyle başlayan bir ek geldiğinde *Başbakanlığa, Rektörlüğe* vb. biçimlerde yazılır.

Not: Kurum, kuruluş, kurul, birleşim, oturum ve iş yeri adlarına gelen ekler kesmeyle ayrılmaz.

Türkiye Büyük Millet Meclisine
Türk Dil Kurumundan
Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığına
Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Başkanlığının
Bakanlar Kurulunun
Danışma Kurulundan
Mavi Köşe Bakkaliyesinden

Not: Özel adlara getirilen yapım ekleri, çokluk eki ve bunlardan sonra gelen diğer ekler kesmeyle ayrılmaz. Türkçe, Müslümanlık, Bursalı, Ahmetler, Türklerin, Türkçenin, Müslümanlıkta, Atatürkçülüğün

Not: Sonunda *p, ç, t, k* ünsüzlerinden biri bulunan *Ahmet, Çelik, Halit, Şahap; Bosna-Hersek; Kerkük, Sinop, Tokat, Zonguldak* gibi özel adlara ünlüyle başlayan ek getirildiğinde kesme işaretine rağmen *Ahmedi, Halidi, Şahabı; Bosna-Herseği; Kerküğü, Sinobu, Tokadı, Zonguldağı* biçiminde son ses yumuşatılarak söylenir.

2. Kişi adlarından sonra gelen saygı ve unvan sözlerine getirilen ekleri ayırmak için konur.

Nihat Bey'e, Ayşe Hanım'dan, Mahmut Efendi'ye, Enver Paşa'ya

Türk Dil Kurumu Başkanı'na

3. Kısaltmalara getirilen ekleri ayırmak için konur.

TBMM'nin, TDK'nin, BM'de, ABD'de

4. Sayılara getirilen ekleri ayırmak için konur.

1985'te, 8'inci madde, 2'nci kat; 7,65'lik, 9,65'lik

5. Belirli bir tarih bildiren ay ve gün adlarına gelen ekleri ayırmak için konur.

Başvurular 17 Aralık'a kadar sürecektir.

12 Temmuz 2010 Pazartesi'nin TDK için önemi büyüktür.

6. Seslerin ölçü ve söyleyiş gereği düştüğünü göstermek için kullanılır.

Bir ok attım karlı dağın ardına

Düştü m'ola sevdiğimin yurduna

7. Bir ek veya harften sonra gelen ekleri ayırmak için konur.

a'dan z'ye kadar, Türkçede -lık'la yapılmış sözler.

TIRNAK İŞARETİ (" ")

1. Başka bir kimseden veya yazıdan olduğu gibi aktarılan sözler tırnak içine alınır.

Ulu önderin "Ne mutlu Türk'üm diyene!" sözü her Türk'ü duygulandırır. Bakınız, şair vatani ne güzel tarif ediyor: "Bayrakları bayrak yapan üstündeki kandır. Toprak eğer uğrunda ölen varsa vatandır."

Not: Tırnak içindeki alıntının sonunda bulunan işaret (nokta, soru işareti, ünlem işareti vb.) tırnak içinde kalır.

"İzmir üzerine dünyada bir şehir daha yoktur!" diyorlar.

2. Özel olarak vurgulanmak istenen sözler tırnak içine alınır.

Yeni bir “barış taarruzu” başladı.

3. Cümle içerisinde eserlerin ve yazıların adları ile bölüm başlıkları tırnak içine alınır.

Bugün öğrenciler “Kendi Gök Kubbemiz” adlı şiiri incelediler.

“Yazım Kuralları” bölümünde bazı uyarılara yer verilmiştir.

Not: Cümle içerisinde özel olarak belirtilmek istenen sözler, kitap ve dergi adları ve başlıkları tırnak içine alınmaksızın eğik yazıyla dizilerek de gösterilebilir. Höyük sözü Anadolu’da tepe olarak geçer.

Cahit Sıtkı’nın *Şairin Ölümü* şiirini Yahya Kemal çok sevmiştir.

Not: Tırnak içine alınan sözlerden sonra gelen ekleri ayırmak için kesme işareti kullanılmaz. Elif Şafak’ın “Bit Palas”ını okudunuz mu?

4. Bilimsel çalışmalarda künye verilirken makale adları tırnak içinde yazılır.

TEK TIRNAK İŞARETİ (‘ ’)

Tırnak içinde verilen cümlelerin içinde yeniden tırnağa alınması gereken bir sözü, ibareyi belirtmek için kullanılır.

Edebiyat öğretmeni “Şiirler içinde ‘Han Duvarları’ gibisi var mı?” dedi ve Faruk Nafiz’in bu güzel şiirini okumaya başladı. “Atatürk henüz ‘Gazi Mustafa Kemal Paşa’ idi. Benden ona dair bir kitap için önsöz istemişlerdi.”

DENDEN İŞARETİ (")

Bir yazıdaki maddelerin sıralanmasında veya bir çizelgede alt alta gelen aynı sözlerin, söz gruplarının ve sayıların tekrar yazılmasını önlemek için kullanılır:

a. Etken	fiil
b. Edilgen	"
c. Dönüşlü	"
ç. İşteş	"

YAY AYRAÇ (,)

1. Cümledeki anlamı tamamlayan ve cümlelerin dışında kalan ek bilgiler için kullanılır. Yay ayraç içinde bulunan ve yargı bildiren anlatımların sonuna uygun noktalama işareti konur:

Anadolu kentlerini, köylerini (Köy sözünü de çekinerek yazıyorum.) gezsek bile görmek için değil, kendimizi göstermek için geziyoruz.

2. Özel veya cins isme ait ek, ayraçtan önce yazılır.

Yunus Emre’nin (1240?-1320)...

İmek fiilinin (ek fiil) geniş zamanı şahıs ekleriyle çekilir.

3. Tiyatro eserlerinde ve senaryolarda konuşanın hareketlerini, durumunu açıklamak ve göstermek için kullanılır.

İhtiyar – (Yavaş yavaş Kaymakam’a yaklaşıyor.) Ne oluyor beyefendi? Allah rızası için bana da anlatın...

4. Alıntıların aktarıldığı eseri, yazarı veya künye bilgilerini göstermek için kullanılır.

Eşin var, aşyanın var, baharın var ki beklerdin
Kıyametler koparmak neydi ey bülbül, nedir
derdin?

(Mehmet Akif Ersoy)

Bir isim kökü, gerektiğinde çeşitli eklerle fiil kökü durumuna getirilebilir (Zülfikar 1991: 45).

5. Alıntılarda, alınmayan kelime veya bölümlerin yerine konulan üç nokta, yay ayraç içine alınabilir.

6. Bir söze alay, kinaye veya küçümseme anlamı kazandırmak için kullanılan ünlem işareti yay ayraç içine alınır.

Adam, akıllı (!) olduğunu söylüyor.

7. Bir bilginin şüpheyile karşılandığını veya kesin olmadığını göstermek için kullanılan soru işareti yay ayraç içine alınır.

1496 (?) yılında doğan Fuzuli...

8. Bir yazının maddelerini gösteren sayı ve harflerden sonra kapama ayraç konur.

I)	1)	A)	a)
II)	2)	B)	b)

SORU İŞARETİ (?)

1. Soru eki veya sözü içeren cümle veya sözlerin sonuna konur.

Ne zaman tükenecek bu yollar, arabacı?

Atatürk bana sordu:

— Yeni yazıyı tatbik etmek için ne düşündünüz?

2. Soru bildiren ancak soru eki veya sözü içermeyen cümlelerin sonuna konur.

Gümrükteki memur başını kaldırdı:

— Adınız?

3. Bilinmeyen, kesin olmayan veya şüpheyle karşılanan yer, tarih vb. durumlar için kullanılır.

Yunus Emre (1240 ?-1320), (Doğum yeri: ?)

Ankara'dan Antalya'ya arabayla üç saatte (?) gitmiş.

Not: mı/mi ekini alan yan cümle temel cümlelerin zarf tümlecisi olduğunda cümlelerin sonuna soru işareti konmaz.

Akşam oldu mu sürüler döner.

Hava karardı mı eve gideriz.

Not: Soru ifadesi taşıyan sıralı ve bağlı cümlelerde soru işareti en sona konur.

Çok yakından mı bu sesler, çok uzaklardan mı?

Üsküdar'dan mı, Hisar'dan mı, Kavaklardan mı?

ÜNLEM İŞARETİ (!)

1. Sevinç, kıvanç, acı, korku, şaşma gibi duyguları anlatan cümle veya ibarelerin sonuna konur:

Ne kadar akıllı adamlar var!

Vah vah!

Ne mutlu Türk'üm diyene! (Atatürk)

2. Seslenme, hitap ve uyarı sözlerinden sonra konur:

Ordular! İlk hedefiniz Akdeniz'dir, ileri! (Atatürk)

Ey Türk gençliği!

Ak tolgalı beylerbeyi haykırdı: İlerle! (Yahya Kemal Beyatlı)

Dur, yolcu! Bilmeden gelip bastığın

Bu toprak bir devrin battığı yerdir. (Necmettin Halil Onan)

Uyarı: Ünlem işareti, seslenme ve hitap sözlerinden hemen sonra konulabileceği gibi cümlelerin sonuna da konabilir:

Arkadaş, biz bu yolda türküler tutturunken

Sana uğurlar olsun... Ayrılıyor yolumuz! (F. N. Çamlıbel)

3. Alay, kinaye veya küçümseme anlamı kazandırılmak istenen sözden hemen sonra yay ayraç içinde ünlem işareti kullanılır:

İsteseymiş bir günde bitirmiş (!) ama ne yazık ki vakti yokmuş (!).

Adam, akıllı (!) olduğunu söylüyor.

EĞİK ÇİZGİ (/)

1. Dizeler yan yana yazıldığında aralarına konur.

Korkma! Sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak / Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak / O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak / O benimdir, o benim milletimindir ancak. (M. Akif Ersoy)

2. Adres yazarken apartman numarası ile daire numarası arasına ve semt ile şehir arasına konur.

Altay Sokağı No.: 21/6 Kurtuluş / ANKARA

Ülke adı yazılacağına ise: *Atatürk Bulvarı No.: 217
06680 Kavaklıdere / Ankara
TÜRKİYE*

3. Tarihlerin yazılışında gün, ay ve yılı gösteren sayıları birbirinden ayırmak için konur.

18/11/1969, 15/IX/1994

4. Dil bilgisinde eklerin farklı biçimlerini göstermek için kullanılır. -a/-e, -an/-en, -lık/-lik

5. Genel Ağ adreslerinde kullanılır. <http://tdk.gov.tr>

6. Matematikte bölme işareti olarak kullanılır. *70/2=35*

7. Fizik, matematik vb. alanlarda birimler arası oranları gösterirken eğik çizgi araya boşluk konulmadan kullanılır. *g/sn* (gram/saniye)

TERS EĞİK ÇİZGİ (\)

Bilişim uygulamalarında art arda gelen dizinleri birbirinden ayırt etmek için kullanılır: *C:\Belgelerim\Türk İşaret Dili\Kitapçık.indd*

KÖŞELİ AYRAÇ ([])

1. Ayraç içinde ayraç kullanılması gereken durumlarda yay ayraçtan önce köşeli ayraç kullanılır.

Halikarnas Balıkcısı [Cevat Şakir Kabaağaçlı (1886-1973)] en güzel eserlerini Bodrum'da yazmıştır.

2. Metin aktarmalarında, çevirilerde, alıntılarda çalışmayı yapanın eklediği sözler için kullanılır.

“Eldem, Osmanlıda en önemli fark[ın], mezar taşının şeklinde ortaya çık[tığını] söyledikten sonra...”

3. Kaynak olarak verilen kitap veya makalelerin künyelerine ilişkin bazı ayrıntıları göstermek için kullanılır.

Reşat Nuri [Güntekin], Çalikuşu, Dersaadet, 1922. Server Bedi [Peyami Safa]

UZUN ÇİZGİ (—)

Yazıda satır başına alınan konuşmaları göstermek için kullanılır. Buna *konuşma çizgisi* de denir.

Frankfurt'a gelene herkesin sorduğu şunlardır:

— Eski şehri gezdin mi?

Oyunlarda uzun çizgi konuşanın adından sonra da konabilir:

Sıtkı Bey — Kaleyi kurtarmak için daha güzel bir çare var. Gerçekten ölecek adam ister.

İslam Bey — Ben daha ölmedim.

Not: Konuşmalar tırnak içinde verildiğinde uzun çizgi kullanılmaz.

Arabamız tutarken Erciyes'in yolunu:

“Hancı dedim, bildin mi Maraşlı Şeyhoğlu'nu?”

NOKTALAMA İŞARETLERİNİN CÜMLENİN ANLAMINA ETKİSİ

Duygu ve düşünceleri daha açık ifade etmek, cümlenin yapısını ve duraklama noktalarını belirlemek, okumayı ve anlamayı kolaylaştırmak, sözün vurgu ve ton gibi özelliklerini belirtmek üzere noktalama işaretleri kullanılır.

UYARI: Noktalama işaretlerinden nokta, virgöl, noktalı virgöl, iki nokta, üç nokta, soru, ünlem, tırnak, ayraç ve kesme işaretleri ait oldukları kelimelere bitişik olarak yazılır ve kesme dışındaki işaretlerden sonra bir harf boşluğu ara verilir.

BAŞARILAR DİLERİM ☺